

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Bellum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

revocavit, pileamq; elegantissima ex confutis panni frustulis quatuor, tam ad ornatum capitis, quam ad umbellæ usum fecit, non ea tamen ovi singula dimidii speciem referentia, sed quatuor veluti costis ad quatuor instar mundi cardinum assurgentibus divisa, ita tamen ut quarta desideat in plicam, quasi polium describat, quem

Geor. lib. 1.

Sub pedibus Styx atm videt maneque profundi:

argumento, nos cœli semper memores esse debere, cujus figura quadam capita contegamus. Sacerdotes vero hoc plurimum utuntur capitis tegumento.

DE INDUMENTIS. CAP. XIII.

Quantum vero ad reliqua pertinet indumenta, cum multi materiam eam pertractarint, nobis non est consilium singula recensere, sed pauca admodum quæ vel remotiora vel ab aliis diversa videbuntur, & aliquid sapiant hieroglyphicum.

ROMANUS. CAP. XIV.

Misam itaque faciemus togam, cujus figuram Quintilianus fati explicavit, cum nulli non innotuerit per eam ita Romanum civem indicari, quemadmodum per pallium Græcum hominem. Unde Latine Comœdiæ, in quas scilicet Latine personæ inducuntur, Togata vocantur, Palliata vero, quæ per Græcas personas aguntur. Sed hoc Virgilius explicavit, cum di-

Togata & Palliata. Comœdiæ. Æneid. l. 1.

xit:

Romanos rerum dominos, gentemque togatam.

CIVILIS. CAP. XV.

Epistola 1.

At eum quidem Romanum per togam intelligebant, qui civilia negotia tractaret, sive, ut dicitur Horatius, civilibus undis mergeretur. Unde Martialis: Toga raris, mens quietæ. Nam Marcellus vestimentum eam esse tradit, quo amicimur in foro negotiaturi. Cæterum toga non solum viri, sed etiam femine utebantur. Varro de vita populi Romani, ut apud eundem citatur, de togis loquens: Ante enim olim fuit commune vestimentum & diurnum, & nocturnum & muliebri, & virile. Hinc apud Propertium legas:

Tertulliani aditum memorandum.

Sive togis illam fulgentem incedere Cois.

Tertullianus cum notaretur, quod indumenta Romana fastidiret, pallioque potius vir tantus uteretur homo minime ambitiosus, causam tuetur suam, evitareque se eo habitu & imperiosam & incommodum respondet, cum toga vestis sit admodum onerosa. ait enim: Conscisciam denique tuam perrogabo, quid te prius in toga sentias, indutum, ane onustum? habere vestem, an bajulare?

PAX. CAP. XVI.

In toga, dignitatis principatus est datus. Cic. i. offic. Per togam & sagum hominum distinctione. Hinc Cicero in Philippicis ad sagam ire pro ad arma procurrere. 6. 7. 8. & 13. hinc sagati, i. e. armati.

Quoniam vero ea quæ domi fieret Reipublicæ administratio, vel civilis vitæ negotiatio, longe diversa videtur à bellicis negotiis; inde factum ut pro pace nonnumquam toga acciperetur, quippe cum de ea vitæ ratione dicatur, quæ pertinet ad forensia.

BELLUM. CAP. XVII.

Sed sagum cum militare omnino sit indumentum, cujus scilicet usus expeditorem ad itinera & negotia hominem reddit, pro bello poni solitum. In arma togæ apponuntur, de quo celebre illud Ciceronis dictum Cedant arma toga. Nam ad hunc usque diem nationes pleræque, præsertim Galli, viros militiæ deditos brevis indumenti vocabulo designant, cum Sacerdotes, legum professores, & negotiis civilibus deditos, longæ vestis nuncupatione describant, ita duplex hominum genus distinguunt, quemadmodum veteres per togam & sagum varia hominum studia significabant. Facit ad hoc Tullianum illud ad Cæsarem juniorem lib. Epistolar. 1. Prid. Nonas Feb. cum ad se literas manu distem, descendi ad forum rogatus, cum reliqui consulares sagati vellent descendere. In Canone autem illo, ut hoc x̄ π̄αῑε̄ργ̄ον, non importunè tamen inferamus, qui apud Maffæos Romæ habetur, de Militum Roma.

A Romanorum ordinibus, nuncupationibus, vexillis, & gestaminibus, ad Theodosium & Valentianum in scripto, lata de Thoracomacho indumento laneo Lybicis pellibus cooperto mentio est. Sed usitatissimus semper fuit corii usus in militaribus tegumentis. Hinc apud Maronem nonnulli,

*Lupi de pelle galeros
Tegmen habent capiti, vestigia nuda sinistri
Instituere pedis, erudus tegit altera pero.*

BLEBECULA. XVIII

Tunica autem, plebecula signum erat, eaque etiam servi utebantur. Vulgatissimum enim est, Tunica aliquem ex Romana plebe significari. Unde Horatius, epist. lib. i. epist. 7.

Vilia vendentem tunicato scruta popello.

Quæ vero esset tunicae species, Nonius explicavit, cum sine manicis eam esse dixit, & plurimum talarum sine manicis esse ostendit, indumentum aptum ad opera faciendâ, eaque gens otii propemodum neglecta erat. Hinc Virgilius vulgo gratulaturus, manicatos irridet, utpote minus idoneos qui bellâ negotiave, aut artes ullas tractent. Numanum enim Latinum hominem sui generis strenuitatem jaçantem, & imbelliam Phrygibus objectantem, ita loquentem inducit:

Et tunica manicas, & habent redimicula mitra.

Vulgo imperiti & tuniciatus populus transivit in vocat. Corn. Tac. in lib. de O-

Encl. l. 7.

ILITHYIA. CAP. XIX.

Sed ut antiquiora repetamus, Atheniensium institutum fuisse Paufanias tradit, ut Ilithyia simulacra ad imos usque pedes contegerentur. In Divinis vero literis tum tunica, tum color ejus hieroglyphice consideratur. Pontifex enim præter interiorem tunicam, quæ sit ex lino, materia quippe terreftri, Podere etiam vel hypodyti dicamus hyacinthino induebatur. Cœlestis enim color, dubio procul est hyacinthinus, monumentoque est cœlestia demum meditanda, cœlestia tractando, cœlestia discutienda, totamque mentis agitationem circa ea, quæ cœli sunt exercendam. Sunt vero interpretes, qui non Hypodytin, sed Epanytin edidere, quod indumentum signat quod superinducitur, nimirum enim hypodytis interior est tunica, quæ primam nostram indicabat generationem, ut apud Hierosolymitanum Hefychium. Alii exponunt, quia hominem ostendunt interiorem: alii tunicam hujusmodi justitiam interpretantur.

Hypodytis Pontificis indumentum.

DE PODERE. CAP. XX.

Est autem poderes, ut Eucherius, sacerdotalis vestis linea, corpori penitus adstricta, eademque talaris, *ἄνω τοῦ ποδῶν* appellata *ποδήρης*, quæ & subucula dicitur. Per hanc igitur, quippe quæ vestimentis aliis subiciebatur, doctrinam sacrationem intelligi veteres Theologi tradiderunt. Exodo:

Et fecerunt vestimentum poderum sub umbone, opus textile, totum hyacinthinum.

Exod. t. 28

PUDICITIA. CAP. XXI.

Quod vero in numis & monumentis aliis antiquis velata nonnumquam facies observantur cum inscriptione PUDICITIAE, non tam ob flammeum, quo novæ nuptæ faciem obnubere solita sunt, cum ad virum traducerentur, unde illis nuptarum nomen, quam ob historiam institutum crediderim, ut ita fieret. Ab Icario enim Penelopes patre simulacrum ejusmodi dedicatum Pudori ferunt, Græcique historiam super hac re hujusmodi conscripsere. Cum Icarus ab Ulyse frustra contendisset, ut Lacedæmone habitare mallet, id demum filia persuadere conatus est, cumque acrius instaret, ne se desereret, Ulyses iussit ut ea sponte sequeretur, aut cum patre, si gravaretur, Lacedæmona rediret: Penelope obtecta facie, nihil quicquam respondebat, quare pater intellecta filia sententia, eam dimisit, & in facti monumentum, eo loco pudoris simulacrum erexit, quod in Laconia Spectabatur. In numo, cujus inscriptio est, SABINA AUGUSTA HADRIANI AUG. ab altera parte dea sedens velo faciem cooperta, digito dexteræ indice ad jugulum admoto conspicitur, cujus inscriptio est, PUDICITIA. In alio Herennia muliebri sigillum sedens cum conto in lavam ulnam jacente, dextera velum ante faciem obducit, inscriptio est, PUDICITIA AUG. In eo quoque, cujus literæ ab una parte sunt, MARCIA OTACIL. SEVERA AUG. ab altera sigillum est, quod velum in faciem præten-

Sabine Adriani Aug. & Herennia numi.